

fiskevattenägarna

Sveriges fiskevattenägareförbund

REMISSYTTRANDE

2024-05-20

Ert datum 2024-02-21

Ert dnr KN2024/00156

**Klimat- och
näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm**

Yttrande över Betänkandet Areella näringar vid vatten (SOU 2023:103)

Sveriges Fiskevattenägareförbund har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på utredningsbetänkandet "Areella näringar vid vatten" och vill anföra följande.

1. Sammanfattning

Skälet till att föreliggande utredning "Ändamålsenliga undantag från strandskyddet för de areella näringarna" tillsattes är att det föreligger ett behov att göra de areella näringarnas undantag från strandskyddet tydligt, lätt att tillämpa och att det ska inkludera modern och tidsenlig areell näringsverksamhet.

Vi tillstyrker utredningens förslag till författningsförändring och omformulering av omsättningskravet och det funktionella kravet. Förändringar som är efterlängtade och mycket bra. Vi är emellertid starkt kritiska mot utredningens ställningstagande att fisketurism som bedrivs utifrån lantbruksfastighetens fiskevatten (gårdsbaserad fisketurism) inte ska inkluderas av undantaget.

Sveriges Fiskevattenägareförbunds ståndpunkt är att undantaget ska inkludera en modern och tidsenlig areell näringsverksamhet och att **all** näringsverksamhet som utgår från lantbruksfastigheters areella produktionsmedel jord, skog och fiskevatten ska beaktas!

Vi ser att det kan föreligga en fullgod lösning för den "gårdsbaserade fisketurismen" om det nya föreslagna dispens-skälet kompletterades med möjlighet till uppförande av ett småskaligt boende.

2. Undantagsbestämmelsens omfattning

Vi välkomnar att vattenbruk läggs till som ny näring i undantagsparagrafen och förutsätter att det handlar om småskaligt och gårdsbaserat vattenbruk. Samtidigt anser vi det mycket beklagligt att fisketurism som bedrivs utifrån lantbruksfastighetens fiskevatten (gårdsbaserad fisketurism) inte inkluderas av undantaget.

Avtrycket av en fisketurismverksamhet är väsentligt mindre jämfört med de anläggningar/åtgärder som behövs för en vattenbruksverksamhet. Exkluderingen utgör sammanfattningsvis ett diskriminerande hinder för utveckling av näringsverksamhet utifrån lantbruksfastigheters areella produktionsmedel fiskevatten.

Sveriges Fiskevattenägareförbunds anser att fisketurismen bör inkluderas i undantaget genom att det införs en definition i undantagsparagrafen för enbart fiske. Innebörden blir att begreppet fiske kvarstår i paragrafen som i dag men som tillägg till paragrafen (eller i författningskommentarerna) klargörs att begreppet fiske även innefattar fisketurism som bedrivs på enskilda fiskevatten med stöd av lantbruksfastighetens enskilda vattenrätt och fiskerätt (se punkt 4, *Vattenrätt och fiskerätt*). Motiven och argumenten för att inkludera fisketurismen i begreppet fiske och därmed undantaget är flera.

Fiskerinäringen är den mest självklara av alla areella näringar att ha ett undantag från strandskyddet – näringen bedrivs i och invid vatten.

Det finns enbart två möjligheter att bedriva näringsverksamhet kring det areella produktionsmedlet fiskevatten; traditionellt yrkesfiske eller fisketurism. Att vidga definitionen enligt förslaget blir därför heltäckande för fisket och innebär inga tillämpningssvårigheter.

Fisketurismen är redan idag en verklig fiskerinäring vilken kräver en modernisering av undantagsparagrafen. Och fisketurismen är en huvudnäring på många lantbruksfastigheter, alltså inte bara en binäring. Fisketurism är också en av de båda fiskerinäringar som ska främjas i Sveriges nationella strategi för uthålligt fiske, och är dessutom en stor möjlighet att diversifiera och skapa mervärden i ett traditionellt småskaligt yrkesmässigt kust- och insjöfiske. Det finns mycket goda exempel på sådana diversifierade gårdsföretag inom yrkesfisket. Det blir omöjligt att nyttja lantbruksfastighetens areella produktionsmedel fiskevatten till fisketurism om man ej får anlägga en brygga för uthyrningsbåtar, en servicebyggnad för flytvästar, åror, båtmotorer med mera.

3. Dispens för småskaliga förvärvsverksamheter på landsbygden

Utredningens förslag om ett nytt dispensskäl för småskalig näringsverksamhet på landsbygden och som inte utgör areell näring är i grunden mycket positivt. För att dispensmöjligheten ska vara meningsfull måste den dock gälla för hela landet och inte omgärdas av orimligt höga begränsande villkor.

Det är emellertid en stor skillnad mellan ett undantag och ett dispensförfarande med osäker utgång. Fisketurismen som den är beskriven och motiverad ovan står på egna ben och måste enligt vår mening inrymmas i det grundläggande undantaget.

För en positiv utveckling av framtidsnäringen ”**gårdsbaserad fisketurism**” är det alltså angeläget att den omfattas av undantaget. Dessutom behövs en ny dispensgrund för uppförande av småskaligt boende (enstaka uthyrningsstugor) till verksamheten. Om det nya föreslagna dispensskälet kompletterades med möjlighet till uppförande av ett småskaligt boende så föreligger en fullgod lösning för den ”gårdsbaserade fisketurismen”. I och med att förslaget till nytt dispensskäl ligger

utanför själva undantagsbestämmelserna är vår bedömning att direktivets begränsning vad gäller boende inte borde gälla i detta fall.

4. Vattenrätt och fiskerätt

Det är viktigt att skilja på fiskerätt och vattenrätt. Begreppet enskild fiskerätt innebär att rätten att fiska fisk och kräftor är knuten till en fastighet och alltså ingår i fastigheten på samma sätt som odlingsmarken och skogen. Vattenrätten, som även omfattar sjöbotten och grund, följer vanligtvis fastigheternas förlängda landgränser. Vattenområdet och sjöbotten är i de flesta fall en förlängning av ägo gränserna på land. I fastighetens "markinnehav" ingår rätten till vatten och grund (sjöbotten) inom vattenområdets gränser. En fastighet som ligger långt från vattnet kan äga fiskerätt medan en strandfastighet kan sakna fiskerätt. Att äga ett vattenområde eller ha mark som går ned till stranden är inte samma sak som att äga fiskerätt.

Lantbruksfastighetens enskilda fiskerätt kan vara bunden eller fristående. Fristående fiskerätt, vilket är vanligast, innebär att det inte finns någon koppling till det vattenområde som eventuellt tillhör lantbruksfastigheten. Bunden fiskerätt innebär att fiskerätten är kopplad till fastighetens vattenrätt och alltså hänger ihop med ett vattenområde som tillhör fastigheten.

5. Avslutningsvis

Gårdens fiskevatten är alltså ett areellt produktionsmedel på fastigheten oavsett om man väljer att nyttja fastighetsresursen för ett yrkesfiske av konsumtionsfisk eller om man upplåter denna resurs inom ramen för ett småskaligt fisketurismföretagande på gården.

Den gårdsbaserade fisketurismen är en modern näring som bedrivs utifrån det areella produktionsmedlet fiskevatten och det är enligt vår mening högst rimligt att den bör omfattas av undantaget!

Med vänlig hälsning

SVERIGES FISKEVATTENÄGAREFÖRBUND

Tony Forsberg

Förbundsdirektör
Energivägen 7, 387 31 Borgholm
Tel. 0722-14 08 69 Epost. tony.forsberg@vattenagarna.se
Webb. www.vattenagarna.se